

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КВАЛІФІКОВАНИХ ФУТБОЛІСТІВ НА ЕТАПІ КОНСТАТУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Стасюк Вадим

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Анотація:

У статті розглянуто показники техніко-тактичної діяльності кваліфікованих футболістів, які здійснювалися на основі комплексного підходу з урахуванням режимів координаційної складності виконання техніко-тактичних дій. Мета дослідження. На основі комплексного контролю визначити структуру техніко-тактичної діяльності кваліфікованих футболістів. Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, педагогічне спостереження, відеозйомка загальної діяльності, методи математичної статистики. Результати дослідження: у дослідженні взяли участь 22 кваліфікованих футболісти. Вік спортсменів – 18-23 роки. Контроль змагальної діяльності базується на зіставленні спортивних результатів із запланованими або вже показаними раніше і направлений на виявлення сильних і слабких сторін підготовленості спортсмена в цілях її подальшого вдосконалення. В процесі контролю реєструється загальне число і результативність окремих технічних прийомів і тактичних дій; визначається стабільність, варіативність спортивної техніки і тактики; вивчається реакція основних систем життєдіяльності організму спортсменів, включаючи протікання психічних процесів. Контроль змагальної діяльності вимагає реєстрації комплексу параметрів, що характеризують окремі компоненти дій спортсменів в різних частинах, фазах, елементах вправи. Це і визначає специфічні особливості контролю у футболі. Визначено, що змагальна діяльність кваліфікованих футболістських команд характеризується нерівнозначною структурою як відносно кількісних, так якісних показників. Встановлено, що протягом матчу студентська футбольна команда виконує 703 ± 103 ($\pm S$) техніко-тактичних дій з коефіцієнтом інтенсивності – $0,69 \pm 0,04$.

Ключові слова:

кваліфіковані футболісти, тренувальний процес, режим координаційної складності, техніко-тактичні дії, змагальна діяльність.

Analysis of the competitive activity of qualified football players at the stage of a stating experiment

The article discusses the indicators of technical and tactical activity of qualified football players, which were carried out on the basis of an integrated approach, taking into account the modes of coordination complexity of performing technical and tactical actions. Purpose of the study. Based on integrated control, determine the structure of the technical and tactical activities of qualified football players. Research methods: analysis of scientific and methodological literature, pedagogical observation, video filming of general activities, methods of mathematical statistics. Results of the study: 22 qualified football players took part in the study. The age of the athletes is 18-23 years. Monitoring of competitive activity is based on a comparison of sports results with those planned or already shown earlier and is aimed at identifying the strengths and weaknesses of an athlete's preparedness with a view to further improvement. In the control process, the total number and effectiveness of individual techniques and tactical actions is recorded; determines the stability, variability of sports equipment and tactics; the reaction of the basic systems of vital activity of the body of athletes is studied, including the course of mental processes. Monitoring competitive activity requires registration of a set of parameters characterizing the individual components of the actions of athletes in various parts, phases, elements of the exercise. This determines the specific features of control in football. It was determined that the competitive activity of qualified football teams is characterized by an unequal structure in both quantitative and qualitative indicators. It was established that during the match the student football team performs 703 ± 103 ($\pm S$) technical and tactical actions with an intensity factor of 0.69 ± 0.04 .

qualified football players, training process, coordination complexity mode, technical and tactical actions, competitive activity.

Анализ соревновательной деятельности квалифицированных футболистов на этапе констатирующего эксперимента

В статье рассмотрены показатели технико-тактической деятельности квалифицированных футболистов, которые осуществлялись на основе комплексного подхода с учетом режимов координационной сложности выполнения технико-тактических действий. Цель исследования. На основе комплексного контроля определить структуру технико-тактической деятельности квалифицированных футболистов. Методы исследования: анализ научно-методической литературы, педагогическое наблюдение, видеосъемка общей деятельности, методы математической статистики. Результаты исследования: в исследовании приняли участие 22 квалифицированных футболиста. Возраст спортсменов - 18-23 года. Контроль соревновательной деятельности базируется на сопоставлении спортивных результатов с запланированными или уже показанными ранее и направлен на выявление сильных и слабых сторон подготовленности спортсмена в целях дальнейшего совершенствования. В процессе контроля регистрируется общее число и результативность отдельных технических приемов и тактических действий; определяется стабильность, вариативность спортивной техники и тактики; изучается реакция основных систем жизнедеятельности организма спортсменов, включая протекания психических процессов. Контроль соревновательной деятельности требует регистрации комплекса параметров, характеризующих отдельные компоненты действий спортсменов в различных частях, фазах, элементах упражнения. Это и определяет специфические особенности контроля в футболе. Определено, что соревновательная деятельность квалифицированных футбольных команд характеризуется неравнозначных структурой как в отношении количественных, так качественных показателей. Установлено, что в течение матча студенческая футбольная команда выполняет 703 ± 103 ($\pm S$) технико-тактических действий с коэффициентом интенсивности - $0,69 \pm 0,04$.

квалифицированные футболисты, тренировочный процесс, режим координационной сложности, технико-тактические действия, соревновательная деятельность.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Ефективність управління підготовкою кваліфікованих футболістів обумовлена багатьма чинниками, одним із основних яких є контроль та аналіз змагальної діяльності [4, 9, 15]. Зростання тренувальних і змагальних навантажень у сучасному футболі вимагає від спортсменів високого рівня підготовленості: фізичної, технічної, тактичної, психологічної. При цьому кваліфіковані футболісти змушені за мінімально короткий проміжок часу виконувати різноманітні технічні прийоми, які спрямовані на вирішення конкретних тактичних завдань на фоні високої змагальної інтенсивності гри. Необхідно підкреслити, що творчість чи імпровізація кваліфікованих футболістів в ігровій діяльності, їх майстерність полягає у певному рівні тренуваності, який дозволяє варіювати тактичними моделями з метою збільшення кількості непередбачуваних ситуацій для суперника і зменшення таких ситуацій для своєї команди. Якщо вони виникають, то накопичені різні варіанти раніше змодельованих техніко-тактичних дій повинні створити можливість вийти з будь-якої, навіть, найскладнішої ситуації з мінімальними втратами. На думку спеціалістів футболу, тактична ефективність гри знаходиться у прямій залежності від вміння спортсменів оцінювати ситуацію та знаходити правильне рішення в конкретному ігровому моменті. Це, в кінцевому підсумку, визначається станом підготовленості футболістів, що є результатом генетичної обдарованості та кумулятивного ефекту програм підготовки. Рівень досконалості тактичних взаємодій партнерів у групових і командних тактичних діях є не менш важливою стороною тактичної підготовленості. Саме від ефективності взаємодій футболістів, вміння поєднання відшліфованих тактичних схем ведення змагальної боротьби з використанням нестандартних ходів, використання індивідуальних можливостей кожного гравця для досягнення кінцевого результату залежить ефективність комбінаційної гри команди з футболу [1, 7, 13].

Рівень техніко-тактичної підготовленості кваліфікованих футболістів залежить від оволодіння ними засобами спортивної тактики (технічними прийомами та способами їх виконання), видами спортивної тактики (наступальною, захисною, контрнаступальною) і формами спортивної тактики (індивідуальною, груповою, командною) [2].

Контроль і аналіз показників змагальної діяльності у командних ігрових видах спорту здійснювався багатьма спеціалістами [1, 2, 5, 11, 13]. Зокрема, у футболі ця проблема досліджувалася [3, 4, 6, 10, 12].

Змагання в футболі є не тільки способом визначення переможця, а й головним засобом підготовки футболіста, вдосконалення його спортивної майстерності, контролю за рівнем підготовленості і т. д. Змагальна діяльність має великий вплив на робочі потенціали організму футболістів. Тільки в змагальній діяльності спостерігаються максимальна швидкість рухів і дій, прояв максимальної сили і витривалості, координаційна складність. Участь в змаганнях дозволяє футболістам порівнювати свої сили з силою суперника, тренерам визначати найбільш підготовлених гравців, яких необхідно використовувати в командних іграх. Змагальна діяльність виставляє високі вимоги до прийняття рішень, що дозволяють досягти оптимальний результат.

Основними закономірностями прийняття рішень в футболі є: 1) сприйняття інформації в умовах протидії суперника; 2) прийняття рішення в умовах жорсткого ліміту часу і дефіциту простору; 3) реалізація прийнятого рішення в умовах протидії з боку суперника, факторів зовнішнього середовища, діяльності партнерів, суддів і т.д. [5, 6, 14, 15].

В останні роки багато науковців займалися аналізом змагальної діяльності різної кваліфікації. Це пов'язано з визначенням загальної стратегії підготовки - вибору засобів і методів тренування, параметрів тренувальних навантажень [2, 4, 8, 10, 12].

У той же час, залишається актуальною проблемою визначення показників змагальної діяльності кваліфікованих футболістів.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дослідження виконане відповідно до «Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр.» за темою 2.4. «Теоретико-методичні основи індивідуалізації навчально-тренувального процесу в ігрових видах спорту» (номер державної реєстрації 0112U002001); плану науково-дослідної роботи кафедри теорії і методики фізичного виховання та спорту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського на 2016 – 2020 рр. «Теоретико-методичні основи програмування та моделювання підготовки спортсменів різної кваліфікації» (номер державної реєстрації 0116U005299).

Мета дослідження. На основі комплексного контролю визначити структуру техніко-тактичної діяльності кваліфікованих футболістів.

Матеріали і методи дослідження

Учасники. В дослідженні взяли участь 22 кваліфікованих футболісти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка віком 18-23 роки, яка брала участь у чемпіонаті області серед команд 1-ї групи, а також у змаганнях студентської футбольної ліги України. Спортивна кваліфікація - кандидати в майстри спорту, спортсмени першого розряду. Було записано і проаналізовано 15 матчів команди. Дослідження проводили на констатувальному етапі експерименту. Для вирішення поставлених завдань використовувався комплекс методів дослідження: аналіз науково-методичної літератури, педагогічне спостереження, відео зйомка змагальної діяльності, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Контроль та аналіз техніко-тактичної діяльності кваліфікованих футболістів здійснювався на основі методичного підходу, розробленого В. М. Костюкевичем [4]. Особливістю такого підходу є:

- реєстрація виконання техніко-тактичних дій (ТТД) у трьох режимах координації складності (РКС). До 1-го РКС відносяться ТТД, що виконуються на місці або на зручній швидкості пересування. ТТД, що виконуються в русі з обмеженням у просторі та часі характеризують 2-й РКС. Виконання ТТД в умовах активної перешкоди з боку суперника обумовлюють 3-й РКС (як правило, це обведення, відбори та перехоплення м'яча в протиборстві з суперником);

- передачі м'яча розглядаються як тактичний хід з певною метою техніко-тактичної діяльності футболістів. Це може бути утримання м'яча, розвиток атаки або

загострення ігрової ситуації. Виходячи з цього, передачі автором розглядаються як утримуючі, розвиваючі та загострюючі;

- визначення інтегральної оцінки техніко-тактичної діяльності як команди, так й окремо кожного футболіста, на основі шести специфічних коефіцієнтів – інтенсивності, мобільності, агресивності, ефективності, ефективності єдиноборств, креативності.

Показники та структура техніко-тактичної діяльності кваліфікованих футболістів на етапі констатувального експерименту представлено в табл. 1.

Дані, що наведені в табл. 1 дозволяють стверджувати, що в процесі гри студентська футбольна команда в найбільшій мірі виконує передачі (280,8) та зупинки (152,4) м'яча. В структурі передач м'яча найбільша частка припадає на розвиваючі передачі – 70,5 %. Утримуючі передачі становлять 17,3 %, а загострюючі – 12,2 %. Найбільше передач усіх видів виконуються в 2-му РКС.

Таблиця 1

Показники та структура техніко-тактичної діяльності кваліфікованих футболістів на етапі констатувального експерименту (n=15)

Техніко-тактичні дії	РКС	Статистичні показники										Структура техніко-тактичної діяльності, % (кількість)		
		Кількісні					Якісні							
		\bar{x}	S	max	Min	\bar{V}	\bar{x}	S	Max	min	\bar{V}			
Зупинки	1	12,2	4,11	25	11	33,6	0,97	0,05	0,99	0,83	5,2	8,1	21,5 (152,4)	
	2	77,8	23,6	119	37	30,3	0,88	0,07	0,98	0,73	8,2	51,0		
	3	62,4	14,9	81	29	24,1	0,63	0,07	0,75	0,51	10,9	40,9		
Передачі	Утримуючі	1	11,6	3,7	27	14	32,2	0,97	0,01	0,99	0,95	1,2	23,9	17,3 (48,5)
		2	25,3	7,2	48	23	28,5	0,94	0,01	0,98	0,53	1,5	52,2	
		3	11,6	2,0	18	11	17,4	0,81	0,05	0,89	0,73	5,7	23,9	
	розвиваючі	1	43,3	10,1	71	36	23,3	0,74	0,08	0,91	0,63	10,9	21,9	70,5 (198,0)
		2	131,5	21,3	202	128	16,2	0,63	0,09	0,75	0,42	15,1	66,4	
		3	23,2	6,9	35	11	29,8	0,56	0,10	0,71	0,36	18,0	11,7	
	загострюючі	1	9,6	4,0	21	7	42,0	0,51	0,11	0,68	0,31	20,9	27,9	12,2 (34,4)
		2	18,5	5,5	31	12	29,5	0,47	0,11	0,65	0,26	23,9	53,9	
		3	6,2	1,7	9	3	27,9	0,38	0,09	0,54	0,20	25,8	18,2	
Ведення		31,0	8,4	51	22	26,9	0,97	0,01	1,0	0,97	0,8	4,4		
Обведення		54,6	10,5	81	43	20,1	0,67	0,05	0,75	0,59	6,8	7,7		
Відбори		48,3	10,1	76	41	20,8	0,34	0,06	0,49	0,28	17,7	6,8		
Перехоплення	1	1,9	1,4	7	2	73,6	0,96	0,07	0,99	0,73	7,8	1,5	17,4 (123,3)	
	2	63,2	17,0	98	39	26,9	0,68	0,10	0,79	0,43	15,2	51,3		
	3	58,2	10,9	81	43	18,8	0,54	0,10	0,76	0,41	18,6	47,2		
Удари у ворота	З Гри	13,4	3,7	19	6	27,9	0,31	0,12	0,61	0,18	39,9	79,2	2,5 (16,9)	
	СП	3,5	2,3	11	3	65,8	0,29	0,16	0,71	0,15	55,6	20,8		

Продовження табл. 1											
Загальна сума	707,3	103,1	912	554	14,5	0,69	0,04	0,76	0,62	5,8	
ТТД											
Однборства	223,5	27,9	278	184	12,5	0,56	0,04	0,68	0,53	7,7	31,5
КЕ						0,69	0,04	0,76	0,62	5,8	
Специфічні Показники	КІ	0,78	0,11	1,01	0,61	14,7					
	КМ	1,39	0,17	1,97	1,38	12,2					
	КА	0,80	0,10	1,24	0,89	12,6					
	КЕ						0,69	0,04	0,76	0,62	5,8
	КЕО						0,56	0,04	0,68	0,53	7,7
	КК						0,21	0,05	0,33	0,17	21,9
	ІО	4,43	0,46	5,51	3,90	10,4					

Примітки: РКС – режим координаційної складності; ТТД – техніко-тактичні дії; СП – стандартні положення; КІ – коефіцієнт інтенсивності; КМ – коефіцієнт мобільності; КА – коефіцієнт агресивності; КЕ – коефіцієнт ефективності; КЕО – коефіцієнт ефективності однборств; КК – коефіцієнт креативності; ІО – інтегральна оцінка

Зокрема, утримуючі передачі в 2-му РКС протягом матчу виконуються $25,3 \pm 7,2$ разів, розвиваючі – $131,5 \pm 21,3$ разів, загострюючі – $18,5 \pm 5,5$ разів.

Ці дані підтверджують, що футбол є динамічною грою з частою зміною ігрових ситуацій, що вимагає від гравців постійного руху з різними поєднаннями рухової діяльності без м'яча з виконанням техніко-тактичних дій.

У структурі техніко-тактичної діяльності кваліфікованих футболістів важливе місце займають зупинки м'яча. Якщо зупинка м'яча в 1-му РКС не вимагає від гравця високого рівня координаційних здібностей, то зупинка м'яча в русі, а тим більше в умовах активної перешкоди з боку суперника, тобто в 2-му та 3-му РКС, є критерієм високого рівня техніко-тактичної майстерності футболіста. Зупинки м'яча виконуються переважно в 2-му ($77,8 \pm 23,6$) та 3-му ($62,4 \pm 14,9$) РКС.

Загальна кількість передач і зупинок м'яча зумовлює рівень комбінаційної гри команди. Загалом, у процесі матчу техніко-тактична діяльність футболістів здійснюється в двох фазах – володіння та відбору м'яча. До фази володіння м'ячем, окрім передач та зупинок, також відносяться ведення, обведення суперника й удари у ворота. Встановлено, що для кваліфікованих футболістів ведення м'яча виконується під час гри в середньому $31,0 \pm 8,4$ разів, а обведення суперника – $54,6 \pm 10,5$ разів, що становить, відповідно, 4,4 та 7,7 % у загальній структурі техніко-тактичної діяльності студентської футбольної команди. Варто зазначити, що ведення виконується переважно в 2-му РКС, а обведення суперника – у 3-му РКС.

Середні значення ударів у ворота студентської футбольної команди становлять $13,4 \pm 3,7$ рази з гри та $3,5 \pm 2,3$ – після розіграшів стандартних положень.

Серед техніко-тактичних дій, що виконуються у фазі відбору м'яча, в більшій мірі застосовуються перехоплення – 123,3 рази, що становить 17,4 % у загальній структурі техніко-тактичної діяльності студентської футбольної команди, в т.ч. $1,9 \pm 1,4$ перехоплень виконується в 1-му РКС, $63,2 \pm 17,0$ та $58,2 \pm 10,9$ перехоплень припадає відповідно на 2-й та 3-й РКС.

Загальна кількість виконання ТТД студентської футбольної команди на етапі констатувального експерименту становила $707,3 \pm 103,1$. В ієрархічній структурі застосування ТТД знаходиться в такій послідовності: передачі – 39,7 %, зупинки – 21,5 %, перехоплення – 17,4 %, обведення – 7,7 %, відбори – 6,8 %, ведення – 4,4 %, удари у ворота – 2,5% (рис. 1).

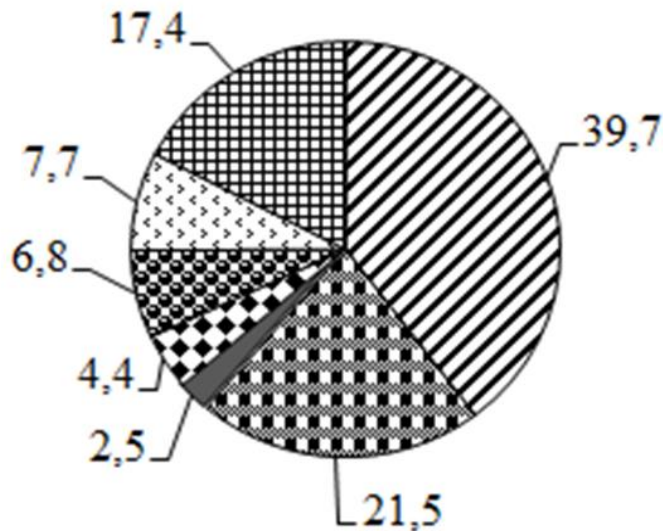

Рис. 1. Структура техніко-тактичної діяльності кваліфікованих футболістів на етапі констатувального експерименту, %:

■ – передачі; ■ – зупинки; ■ – удари у ворота; ■ – ведення; ■ – відбори; ■ – обведення; ■ – перехоплення

Частка ТТД, що виконується у фазі володіння м'ячем становить 75,8 %, 24,2 % ТТД припадає на фазу відбору м'яча. Найбільш ефективно виконуються ТТД у 1-му РКС. Зокрема коефіцієнт ефективності виконання ТТД у 1-му РКС коливається від $0,97 \pm 0,05$ (зупинки й утримуючі передачі) до $0,51 \pm 0,11$ (загострюючі передачі). У 2-му РКС найбільш ефективно виконуються утримуючі передачі – $0,94 \pm 0,01$, зупинки – $0,88 \pm 0,07$, ведення – $0,97 \pm 0,01$. Низька ефективність спостерігається при виконання загострюючі передач – $0,47 \pm 0,11$.

Як і передбачалося, найменша ефективність спостерігається при виконанні ТТД в умовах активної перешкоди з боку суперника, тобто, в 3-му РКС – у межах від $0,81 \pm 0,05$ для утримуючих передач до $0,34 \pm 0,06$ – для відборів м'яча. За показниками ефективності виконання ТТД у 3-му РКС, особливо таких ігрових прийомів як обведення, перехоплення, відбори, можна у певній мірі визначити рівень спортивної майстерності футболістів. Усі ці ігрові прийоми відносяться до групи одноборств, а, як правило, більша кількість виграних одноборств у протилежної команди дозволяє досягти переможного результату.

На основі проведеного аналізу техніко-тактичної діяльності студентської футбольної команди на етапі констатувального експерименту можна зробити висновок, що для кваліфікованих футболістів найбільш складним з координаційної точки зору є виконання ТТД у 3-му РКС.

Структура виконання техніко-тактичних дій кваліфікованими футболістами в різних режимах координаційної складності на етапі констатувального експерименту відображено на рис. 2. У цілому, всі ТТД у 3-му РКС становлять 37,4 % у загальній структурі техніко-тактичної діяльності студентської футбольної команди.

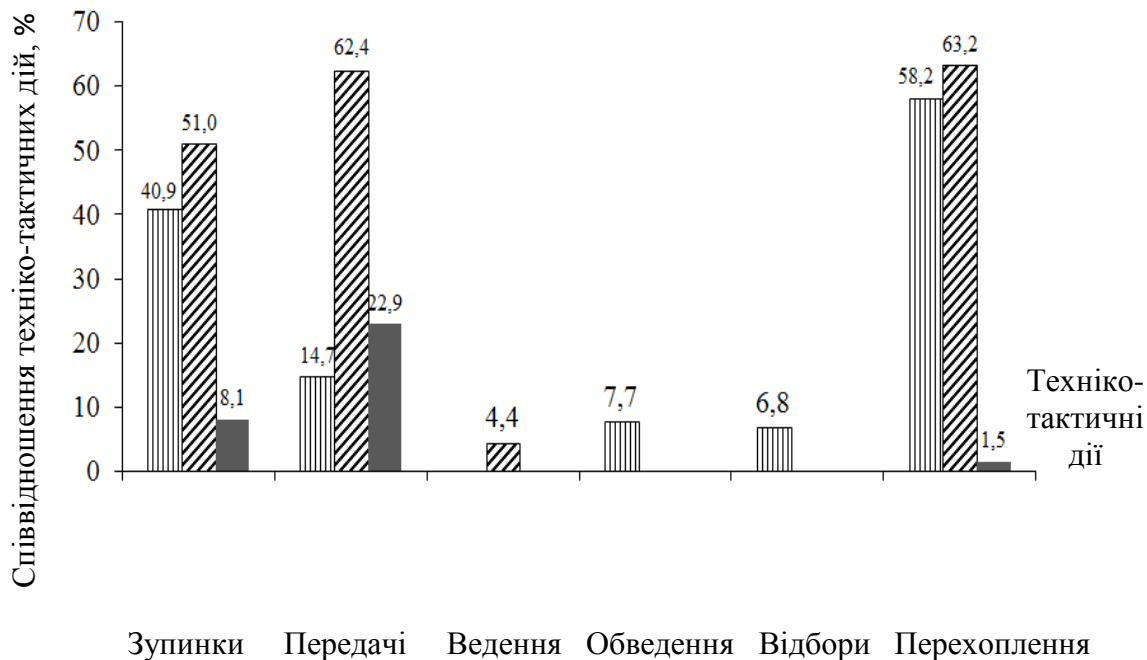

Рис. 2 Структура виконання техніко-тактичних дій кваліфікованих футболістів у різних режимах координаційної складності на етапі констатувального експерименту:

■ – перший режим координаційної складності; ▨ – другий режим координаційної складності; ▮ – третій режим координаційної складності

Висновки.

1. Контроль і аналіз змагальної діяльності кваліфікованих футбольних команд дозволяє визначити шляхи удосконалення підготовки футболістів з урахуванням встановленої структури техніко-тактичної діяльності.

2. Визначено, що аналіз змагальної діяльності в футболі має здійснюватися на основі комплексного контролю з урахуванням не лише фіксації окремих ТТД, але і умов, в яких вони виконуються.

3. Встановлено, що протягом матчу студентська футбольна команда виконує $707,3 \pm 103,1$ ТТД. Коефіцієнт ефективності виконання ТТД становить $0,69 \pm 0,04$; коефіцієнт ефективності одноборств – $0,56 \pm 0,04$; коефіцієнт креативності – $0,21 \pm 0,05$; інтегральна оцінка – $4,43 \pm 0,46$.

Отримані дані дозволяють більш цілеспрямовано планувати тренувальний процес, насамперед, його техніко-тактичну складову.

Список літературних джерел:

1. Вознюк Т. Контроль змагальної діяльності в баскетболі за часовими інтервалами. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. Вип.1. Вінниця: ТОВ «Планер», 2016. С. 267-271.
2. Дорошенко Е.Ю., Кириченко Р.О., Хабарова М.О. Аналіз змагальної діяльності як провідний компонент професійної підготовки тренерів з баскетболу. Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. 2005. № 22. С. 29-33
3. Костюкевич В.М. Структура техніко-тактичної діяльності висококваліфіцированих футболістів різних ігрових амплуа. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. Харків, 2009. Випуск 9. С. 67-70.
4. Костюкевич В.М. Дипломна робота: структура, зміст, методика написання. Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2005. 213 с.
5. Костюкевич В.М. Концепція моделювання тренувального процесу спортсменів командних ігрових видів спорту. Здоров'я, спорт, реабілітація. 2016. №4, С. 32-38.
6. Костюкевич В.М. Модели тактики игры в футболе: монографія. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. 168 с.
7. Мітова О.О., Матяш В.В. Аналіз ефективності техніко-тактичних дій футболістів команд першої ліги під час змагальної діяльності. Спортивний вісник Придніпров'я. Науково-практичний журнал. Дніпропетровськ, 2010. №1. С. 60-64.
8. Ніколаєнко В.В., Балан Б. А. Аналіз ігрової діяльності футболістів 19-21-річного віку в провідних командах Європи. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2012. № 10. С. 45-49.
9. Основи науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Фізична культура, спорт»: навч. посібник. В.М. Костюкевич, О.А. Шинкарук, В.І. Воронова, О.В. Борисова; за заг. ред. В.М. Костюкевича, О.А. Шинкарук. Київ: Олімпійська література, 2018. 528 с.
10. Стасюк В.А. Порівняльний аналіз показників змагальної діяльності футболістів різної кваліфікації. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. Житомир: ФОП Євенко О.О., 2016. Випуск 2. С. 207-211.
11. Федотова Е.В. Соревновательная деятельность и подготовка спортсменов высокой квалификации в хоккее на траве. Казань: Логос Центр, 2007. 630 с.
12. Шамардин В.Н. Характеристика особенностей атакующих действий футбольных команд высокой квалификации. Спортивный вестник Придніпров'я. 2011. Випуск 1. С. 133-136.
13. Щепотіна Н. Аналіз взаємозв'язку підготовленості та змагальної діяльності

References:

1. Voznyuk T. Kontrol' zmahal'noyi diyal'nosti v basketboli za chasovymy intervalamy. [Control of competitive activity in basketball at time intervals]. Fizychna kul'tura, sport ta zdorov'ya natsiyi: zb. nauk. pr. Vyp.1. Vinnytsya: TOV «Planer», 2016. S. 267-271.
2. Doroshenko E.YU., Kyrychenko R.O., Khabarova M.O. Analiz zmahal'noyi diyal'nosti yak providnyy komponent profesiynoyi pidhotovky treneriv z basketbolu. [Analysis of competitive activity as a leading component of the professional training of basketball coaches]. Pedagogika, psykholohiya ta med.-biol. probl. fiz. vykhovannya i sportu. 2005. № 22. S. 29-33
3. Kostyukevych V.M. Struktura tekhniko-taktycheskoy deyatelnosti vysokokvalyfytyrovannykh futbolystov raznykh yhrovyykh amplua. [The structure of technical and tactical activity of highly skilled football players of different playing fields]. Pedagogika, psykholohiya ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu: zb. nauk. pr. Kharkiv, 2009. Vypusk 9. S. 67-70.
4. Kostyukevych V.M. Dypломna robota: struktura, zmist, metodyka napysannya. [Thesis: structure, content, method of writing]. Vinnytsya: TOV firma «Planer», 2005. 213 s.
5. Kostyukevych V.M. Kontseptsiya modelyuvannya trenuval'noho protsesu sport*smeniv komandnykh irovyykh vydiv sportu. [The concept of simulation of the training process of team athletes playing team sports]. Zdorov'e, sport, reabylytatsyya. 2016. №4, S. 32-38.
6. Kostyukevych V.M. Modely taktyky y hry v futbole: monohrafyya. [Models of football tactics: a monograph]. Vynnytsya: TOV «TVORY», 2019. 168 s.
7. Mitova O.O., Matyash V.V. Analiz efektyvnosti tekhniko-taktychnykh diy futbolistiv komand pershoyi lihy pid chas zmahal'noyi diyal'nosti. [Analysis of the effectiveness of the technical and tactical actions of the players of the first league teams during the competitive activity]. Sportyvnyy visnyk Prydniprov'ya. Naukovo-praktychnyy zhurnal. Dnipropetrovs'k, 2010. №1. S. 60-64.
8. Nikolayenko V.V., Balan B. A. Analiz irovoyi diyal'nosti futbolistiv 19-21-richnoho viku v providnykh komandakh Yevropy. [Analysis of game activity of football players 19-21 years of age in the leading teams of Europe]. Pedagogika, psykholohiya ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu. 2012. № 10. S. 45-49.
9. Osnovy naukovo-doslidnoyi roboty zdobuvachiv vshchoyi osvity zi spetsial'nosti «Fizychna kul'tura, sport»: navch. posibnyk. [Fundamentals of research work of higher education applicants in the specialty "Physical Culture, Sport": textbook]. V.M. Kostyukevych, O.A. Shynkaruk, V.I. Voronova, O.V. Borysova; za zah. red. V.M. Kostyukevycha, O.A. Shynkaruk. Kyiv: Olimpiys'ka literatura, 2018. 528 s.
10. Stasyuk V.A. Porivnyal'nyy analiz pokaznykiv zmahal'noyi diyal'nosti futbolistiv riznoyi kvalifikatsiyi. [Comparative analysis of indicators of competitive activity of football players of different qualifications]. Fizychna kul'tura, sport ta zdorov'ya natsiyi: zb. nauk. pr. Zhytomyr: FOP Yevenok O.O., 2016. Vypusk 2. S. 207-211.
11. Fedotova E.V. Sorevnovatel'naya deyatelnost' y podgotovka sport*smenov vysokoy kvalyfykatsyy v khokke na trave. [ompetition and training of high-skill athletes in field hockey]. Kazan': Lohos Tsentr, 2007. 630 s.
12. Shamardyn V.N. Kharakterystyka osobennostey atakuyushchykh deystvyy futbol'nykh komand vysokoy kvalyfykatsyy. [Characteristics of features of high-level football

кваліфікованих волейболісток . Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. Вип.1. Вінниця: ТОВ «Планер», 2016. С. 403-407

14. Talaga Y. Technika pitki nozrej. Warszawski Centralny Osrdek Sportu RCMS Kjis. Warszawa, 1996. 253 s.

15. Kostiukevych V.M., Stasiuk V.A., Shchepotina N.Yu., Diachenko A.A. Programming of skilled football players training process in the second cycle of specially created training during the year. Physical education of students. 2017. No. 21(6). 262-269 h.

teams attacking action]. Sportvnyy visnyk Prydniprov'ya. 2011. Vypusk1. S. 133-136.

13. Shchepotina N. Analiz vzayemozv'yazku pidhotovlenosti ta zmahal'noyi diyal'nosti kvalifikovanykh voleibolistok. [Analysis of the relationship between preparedness and competitive activity of qualified volleyball players]. Fizychna kul'tura, sport ta zdorov'ya natsiyi: zb. nauk. pr. Vyp.1. Vinnytsya: TOV «Planer», 2016. S. 403-407

14. Talaga Y. Technika pitki nozrej. Warszawski Centralny Osrdek Sportu RCMS Kjis. Warszawa, 1996. 253 s.

15. Kostiukevych V.M., Stasiuk V.A., Shchepotina N.Yu., Diachenko A.A. Programming of skilled football players training process in the second cycle of specially created training during the year. Physical education of students. 2017. No. 21(6). 262-269 h.

Відомості про авторів:

Стасюк В.А.; orcid.org/0000-0002-7512-5794; stasyukvadim@ukr.net; Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, вул. Огієнка, 61, Кам'янець-Подільський, 32301, Україна.